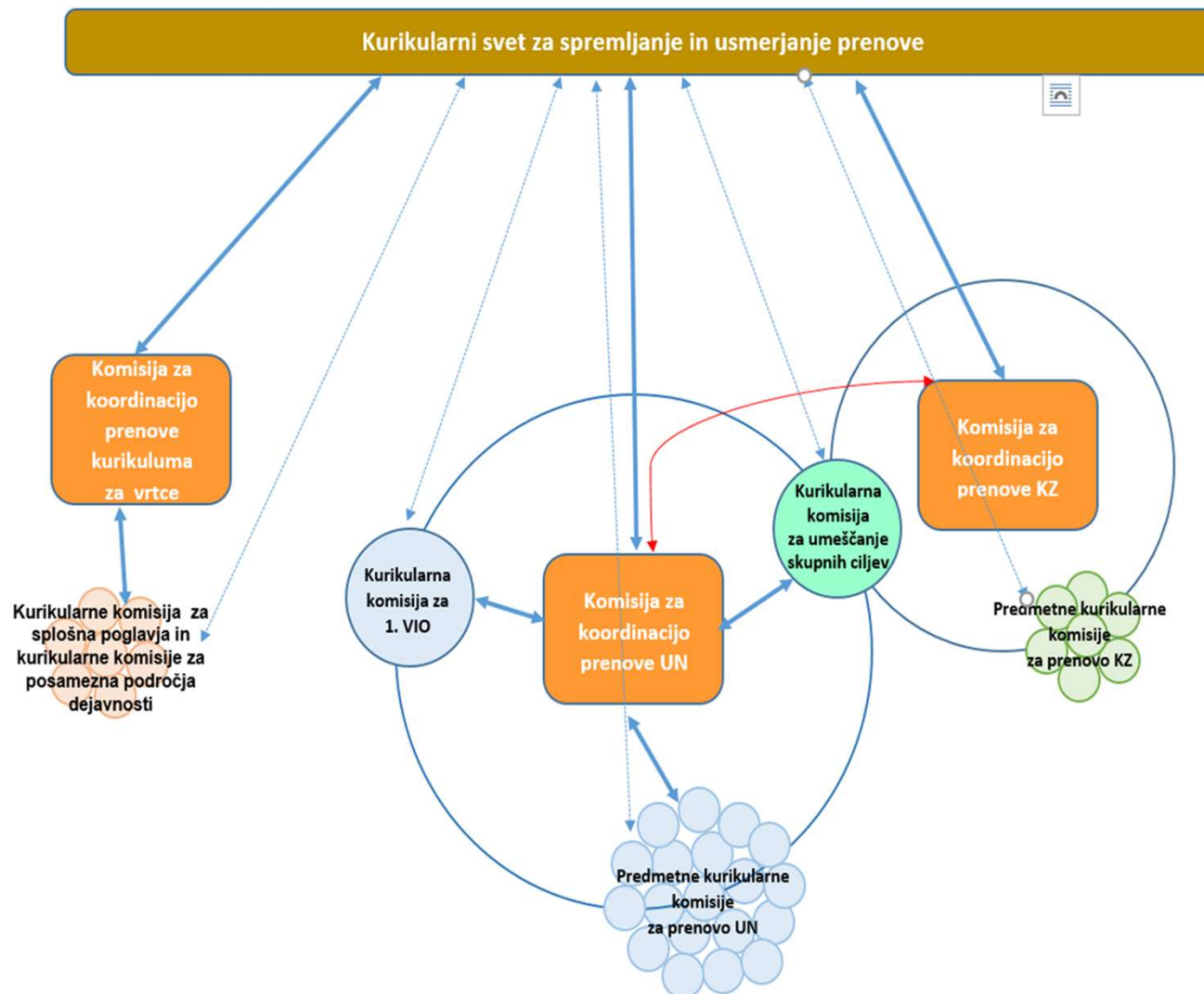

Javna predstavitev mnenj o vrtcih in razvoju predšolske vzgoje v Sloveniji

Prenova kurikulumuma za vrtce in načini podpore strokovnim delavcem vrtcev

26. oktober 2023

mag. Janja Cotič Pajntar in Nives Zore

NACIONALNI KURIKULARNI SVET

KOMISIJA ZA KOORDINACIJO PRENOVE KURIKULUMA ZA VRTCE (20)

1. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI GIBANJE (7)	2. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI JEZIK (9)	3. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI UMETNOST (10)
4. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI DRUŽBA (7)	5. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI NARAVA (10)	6. KURIKULARNA KOMISIJA ZA PODROČJE DEJAVNOSTI MATEMATIKA (9)
7. KURIKULARNA KOMISIJA ZA SPLOŠNA POGLAVJA (11)		

Naloga kurikularnih komisij za prenovu predšolskega kurikuluma

V okviru preнове kurikuluma za vrtce moramo pripraviti 2 kurikularna dokumenta:

1. Kurikulum za vrtce
  2. Kurikulum za vrtce v prilagojenem programu za predšolske otroke
-

Izhodišča za prenovo kurikulumuma za vrtce - ključni poudarki

- Kurikulum mora omogočati
  - ✓ vsem otrokom enake možnosti;
  - ✓ upoštevati značilnosti in potrebe otrok in staršev;
  - ✓ biti mora razvojno naravnano.
- Temeljiti mora na znanstvenih spoznanjih
  - ✓ strok, ki se navezujejo na posamezna področja kurikulumuma in
  - ✓ strok, ki preučujejo obdobje zgodnjega otroštva.
- Vsa besedila se morajo smiselno dopolniti
  - ✓ z vidika novih spoznanj ter
  - ✓ specifičnosti razvoja in učenja otrok, še posebej malčkov (1-3).
- *Izhodišča za prenovo kurikulumuma za vrtce (2022)* konceptualno ne spreminjajo izhodiščnega kurikularnega dokumenta!

Razlogi za prenavo kurikuluma za vrtce

Sistemske razlogi

- celodnevni predšolski program: zagotavljanje prehrane in počitka v izvedbenem kurikulumu terjata temeljit razmislek o rutinah in prikritem kurikulumu
  - delež v vrtce vključenih otrok vseh starosti v zadnjih desetletjih pomembno narašča
  - v zadnjih desetih letih se je največ povečala vključenost malčkov, starih eno in dve leti, in sicer za približno 17 %
  - v naše vrtce je vključen pomembno višji delež malčkov, starih do treh let, kot je povprečje držav EU (34 %), ter nekoliko nižji delež otrok, starih od štirih let do vstopa v šolo (povprečje držav EU je 95,4%)
  - kompenzatorna vloga vrtca
  - povečuje se tudi delež vključenih otrok tujih državljanov
  - naraščajoči trend deleža vključenosti otrok z rizičnimi dejavniki in otrok s posebnimi potrebami
  - naraščanje deleža odlogov všolanja za šoloobvezne otroke
-

Konceptualni in vsebinski razlogi

- Teoretska spoznanja o razvoju in učenju malčkov/otrok
  - Izsledki raziskav o učinku vrtca na razvoj in učenje otrok
  - ✓ malčki in otroci v zgodnjem otroštvu so na vseh področjih razvoja drugačni kot starejši otroci, mladostniki
  - ✓ velike individualne razlike
  - ✓ velike variabilnosti v razvoju in učenju malčkov/otrok so povezane z njihovimi dispozicijami, posebnimi potrebami, spolom, socialnoekonomskimi in kulturnimi dejavniki družine, etničnimi značilnostmi
  - ✓ vsa področja razvoja (gibanje, mišljenje, govor, čustveni, socialni in moralni razvoj) so med seboj povezana in so v recipročnem odnosu
  - ✓ zgodnja razvojna obdobja so posebej občutljiva na negativne vplive iz okolja, primanjkljaje v družinskem in/ali vrtčevskem okolju
  - ✓ razvojne spremembe niso povezane neposredno s kronološko starostjo malčkov/otrok (interakcije med dispozicijami, dejavniki okolja in otrokovo lastno dejavnostjo)
  - ✓ podoba kompetentnega otroka – otrok kot zmožen posameznik: potreba po drugačnih pristopih vzgoje
-

-
- ✓ razvoj otrok poteka preko razvojnega kontinuuma (že zgodaj v razvoju so prisotne posamezne zmožnosti, sposobnosti, spretnosti, ki se preko porajajočih se zmožnosti, sposobnosti, spretnosti razvijajo v obliko, ki jo poznamo v kasnejših razvojnih obdobjih)
  - ✓ v razvoju posameznika gre za relativno veliko stabilnost in napovedljivost
  - ✓ spodbujanje razvoja in učenja otrok naj bi potekalo v OBR (gre za razdaljo med otrokovim dejanskim in potencialno možnim delovanjem)
  - ✓ pomen socialnega konstruktivizma, ki učenju dodaja tudi socialno dimenzijo (zgodnje socialne interakcije, socialni odnosi, empatija, sodelovalno učenje...)
  - ✓ posebej pomembna je vloga govora (notranjega in socialnega oziroma govora v podporo mišljenju in govora v sporazumevalni funkciji) in drugih načinov simbolnega izražanja
  - ✓ zagotavljanje čustvene varnosti malčkov/otrok je temeljni pogoj za socialno povezovanje in sodelovanje, učenje...
  - ✓ igra, še posebej simbolna igra, skupno branje odraslih in otrok, ustvarjalno izražanje otrok, pripovedovanje zgodbe, pogovarjanje so prevladujoči socialni konteksti za razvoj in učenje malčkov/otrok
  - ✓ spoznanja nevroznanosti, zlasti o zgodnjih občutljivih obdobjih v razvoju in učenju
-

Cilji prenove kurikulumuma za vrtce

1. Smiselno posodobiti kurikularni dokument, ohraniti specifičnosti kurikulumuma, ki so povezane z značilnostmi razvoja in učenja predšolskih otrok ter poudariti usmerjenost kurikulumuma na različna področja otrokovega razvoja ter spodbujanja otrokovih potencialov.
  2. Ohraniti odprtost in fleksibilnost kurikulumuma v celodnevem programu.
  3. Okrepiti vlogo procesno-razvojnega načrtovanja VI dela z otroki in povezavo s sprotnim ugotavljanjem in zagotavljanjem procesne kakovosti (formativno spremljanje).
  4. Izpostaviti individualizacijo pri delu z otroki ter jo uravnotežiti z delom v manjših in večjih skupinah.
  5. Opredeliti razumevanje čustveno, socialno, miselno, domišljijsko, gibalno spodbudnega, varnega in estetskega učnega okolja.
  6. Uresničevanje inkluzivnega okolja oz. vključujočega vrtca.
-

Cilji prenove kurikulumuma za vrtce

8. Spodbujanje trajnostnega razvoja.
  9. Uresničevanje večjezičnosti in medkulturnosti.
  10. Opredeliti vlogo strokovne delavke, ki pogosto vstopa v interakcijo in pogovore z malčki/otroki z namenom spodbujanja razvoja govora...
  11. Raznovrstni načini učenja; pomen čustev pri učenju; participacija otrok.
  12. Horizontalne povezave in aktivna vključenost vrtca v lokalno skupnost.
  13. Prehodi: postopno uvajanje otrok v vrtec ter vstop otrok v šolo; stalno in kakovostno sodelovanje s starši ter s šolo in drugimi strokovnimi institucijami.
  14. Uvajanju posodobljenega kurikulumuma nameniti dovolj časa in strokovne podpore.
-

Ključni poudarki v prenovljenem kurikulumu

- Zagotavljanje čustvene varnosti otrok, ki je temeljni pogoj za socialno povezovanje in sodelovanje, učenje, dobro počutje...
  - „Kurikulum za 1. starostno obdobje“ – ustrezno opredeliti cilje in dejavnosti v 1. starostnem obdobju.
  - Pomen spodbujanja socialnih veščin, čustvenega doživljanja in izražanja otrok ter učenja empatije in samoregulacije.
  - Vloga vzgojitelja, ki pogosto vstopa v interakcijo in pogovore z otroki.
  - Participatorni pedagoški modeli, ki izpostavijo pogled na otroka kot zmožnega posameznika.
  - Socialna dimenzija učenja.
  - Pomen igre v predšolskem obdobju in raznovrstnost načinov učenja otrok.
  - Spodbujanje iniciativnosti, ustvarjalnosti, samostojnosti, reševanja problemov in kritičnega mišljenja.
  - Kakovost v vrtcu:
    - povezanost med strukturno in procesno kakovostjo
    - ustrezno razumevanje procesne kakovosti (sprotno spremljanje VI-dela je nadaljevanje ali začetek procesa načrtovanja in izvajanja /FS)
  - Sodelovanje s starši
  - Upoštevanje občutljivih obdobj in v razvoju in s tem povezano ustrezno spodbujanje odraslih.
-

Medpodročne dejavnosti v vrtcu

- Novo poglavje v katerem se izpostavijo **medpodročne dejavnosti**:
- v funkciji povezovanja posameznih področij dejavnosti
  - v funkciji celotnega bivanja otrok v vrtcu (izvedbenega kurikulumu), tudi prikrita kurikuluma.

➤ Npr.:

gibanje	govor in zgodnja pismenost
socialne spretnosti	digitalne kompetence
dobro počutje otrok	vzgoja za medije
moralno-etični razvoj	skrb za zdravje in duševno zdravje
trajnostni razvoj	...

Gibanje

Gibanje v predšolskem obdobju je izjemno pomembno za pravilen razvoj otroka. Ustrezno in zadostno gibanje je namreč izjemnega pomena tudi za miselno in čustveno področje razvoja otroka.

Zato ni dovolj, da je opredeljeno v kurikulumu zgolj kot eno od področij dejavnosti. Opredeljeno mora biti tudi kot temeljna medpodročna dejavnost, ki povezuje vsa področja dejavnosti kurikulumu, in mora biti vključeno v celotno bivanje otrok v vrtcu.

Govor in zgodnja pismenost

- ✓ Predšolsko obdobje je za otrokov govorni razvoj najpomembnejše obdobje.
- ✓ Ključne so spodbudne interakcije in dialog vzgojitelja z otrokom, komunikacija v najširšem smislu, spodbujanje govora in zgodnje pismenosti.
- ✓ Spodbujanje govora in zgodnje pismenosti je nujno zaradi otrokove lastne percepcije sebe kot zmožnega in aktivnega posameznika, njegove identitete, razvoja mišljenja, kakor tudi z vidika zagotavljanja enakih možnosti, zmanjševanja razlik ter preprečevanja izključenosti otrok.
- ✓ Zagotoviti je potrebno kontinuum spodbujanja zgodnje pismenosti v celotnem predšolskem obdobju.

Želimo si, da bo prenovljen kurikulum spodbujal strokovne delavce pri razmišljanju o nekaterih ključnih vprašanjih predšolske vzgoje v vrtcu:

Ali se otrok v vrtcu res dobro počuti in kako to prepoznam?

Ali je pri dejavnostih aktiven, spontan, radoveden, vedoželjen, ustvarjalen?

Kako in koliko komunicira otrok, kako in koliko komuniciram jaz?

Ali omogočam otrokom ustrezno in zadostno gibanje?

Ali vse dejavnosti, ki potekajo preko celega dne v vrtcu, dejansko podpirajo razvoj in učenje otroka ter njegovo dobro počutje?

Ali zagotavljam uravnoteženost različnih področij dejavnosti in zakaj je to pomembno?

Ali upoštevam otrokovo predznanje?

Ali prepoznam in omogočim otrokove pobude, interese?

Kako podpiram otroka pri njegovem lastnem načinu učenja?

Ali zagotavljam dovolj časa za prosto igro otrok?

Ali omogočam učenje in igro v različnih okoljih? ...

Podpora ZRSŠ pri načrtovanju in izvajanju kakovostnega izvedbenega kurikulumu na osnovi prenovljenega kurikulumu

- Usposabljanje strokovnih delavcev za načrtovanje in izvajanje izvedbenega kurikulumu na osnovi prenovljenega kurikulumu (programi strokovnega usposabljanja, študijske skupine, strokovna gradiva...)
- Predlogi za različne projekte in razvojne naloge za aktualno podporo v izvedbenem smislu
- Zagotavljanje učinkovite samoevalvacije strokovnih delavcev

Ključna vprašanja na nivoju izvedbenega kurikulumu:

- uresničevanje inkluzije in enakih možnosti
  - soočanje z družbenimi spremembami
  - pomen stalnega in kakovostnega sodelovanja in povezovanja s starši otrok v največjo korist otrok
  - podpora procesom samoevalvacije strokovnim delavcem
  - uvajanje prenovljenega kurikulumu (usposabljanja strokovnih delavcev)
-

Usposabljanja strokovnih delavcev in spremljanje uvajanja prenovljenega kurikulumuma za vrtce

Cilji usposabljanj za strokovne delavce vrtcev:

- seznanitev z novostmi prenovljenega kurikulumuma za vrtce
- seznanitev z novostmi prenovljenega kurikulum za vrtce v prilagojenem programu za predšolske otroke
- novejša teoretska spoznanja o razvoju in učenju malčkov/otrok
- načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela s pomočjo prenovljenega kurikulumuma

Pričetek usposabljanj predvidoma od januarja 2025 dalje.

Spremljanje uvajanja prenovljenega kurikuluma za vrtce

na vzorcu izbranih vrtcev v šolskih letih:

- 2026/27
  - 2027/28
  - 2028/29
-

HVALA ZA
POZORNOST

